פועלי כל הארצות התאחדו!

זו הדרך

ZO HADEREKH زو هديرخ

גליון 50, 16 בדצמבר 2009

לצמצם התלות ההרסנית בנפט ובפחם

לא במקרה התחמק ראש הממשלה נתניהו מהשתתפות בוועידת האקלים בקופנהגן: הרי ממשלתו אינה נוקפת אצבע מול משבר האקלים.

מאת **דב חנין**

ועידת קופנהאגן, בה משתתפים מאה ראשי מדינות ואלפי נציגים, עוסקת בשאלה גורלית: האם נצליח להתמודד עם שינויי האקלים, שאנו מייצרים.

העובדות ברורות: במהלך העשורים האחרונים, הפעילות האנושית יצרה גזי חממה, ואילו עליית ריכוז גזי החממה באטמוספירה גורמת שיבוש משמעותי במערכת האקלימית. שיבוש זה כבר מתבטא בהתחממות האטמוספרה; במצבי אקלים קיצוניים דוגמת סערות והוריקנים; בפגיעה במשטר הזרמים באוקיאנוסים. שיבוש האקלים פוגע בחקלאות ובכלכלה ומחזק תהליכים של אי-יציבות פוליטית, מלחמות ופליטים.

ההתמודדות עם משבר האקלים אינה פשוטה. התמודדות זו תובעת פעילות נחרצת, המנוגדת לאינטרסים רבי-העוצמה של תאגידי הנפט והרכב. לכן משקיעים תאגידים אלה ממון רב, כדי לחבל בהיערכות העולמית להתמודדות עם משבר האקלים באמצעות הפחתה דרמטית בפליטת גזי החממה.

ועידת קופנהאגן כונסה במטרה להגיע להסכם פוליטי בינלאומי מחייב, שבו ייקבע בלוח זמנים ברור, מה על כל אחת מהמדינות לעשות, כדי להתמודד עם משבר האקלים. הסכם זה יתורגם לאמנה משפטית מחייבת.

למרבית הצער, מדינת ישראל מתנהלת, כאילו היא מצויה בכוכב לכת אחר, ובעיות כדור הארץ ממש לא מעניינות אותה. זו ראייה צרה ומסוכנת. איש על פני כדור הארץ אינו יכול להתחמק ממשבר האקלים.

ממשלת ישראל חייבת לקבל החלטות אמיצות ומרחיקות לכת. עליה ליצור אלטרנטיבות טכנולוגיות וחברתיות לתלות ההרסנית בנפט ובפחם. תמורה כזאת תקטין את הזיהום הסביבתי, תמנע סיכונים בריאותיים, תוליד חיסכון כלכלי, תקדם טכנולוגיות ופתרונות חברתיים נכונים יותר.

מקום מרכזי חייבת לתפוס תוכנית להתייעלות בתחום האנרגיה באמצעות קידום של אנרגיה מתחדשת (קרינת השמש, רוח) ושל בנייה ירוקה. אך הממשלה בראשות נתניהו מתנגדת להצעות חוק פרטיות בנושא הבנייה הירוקה והאנרגיה המתחדשת. לכך יש להוסיף מדיניות ברורה של הגנה על מקורות המים ושל חיסכון במים, כמו גם של קידום נמרץ של התחבורה הציבורית, כך שתיהפך הברירה המועדפת על הציבור בכללותו.

צעד חשוב בכיוון של אימוץ המשטר החדש של צמצום פליטת גזי החממה צריך להיות – הפסקת קידומה של התוכנית לבנייתה של תחנת כוח פחמית נוספת, שדווקא תגדיל את זיהום האוויר. לכן ראויה לכל תמיכה התנגדותם של תושבי היישובים בדרום לבניית תחנה כזאת, שתפגע בבריאותם ובסביבתם, כמו גם בכל תושבי המדינה.

השינוי הדרמטי הנדרש מישראל, כמו מכל מדינה, הוא הערובה לכך, שנשאיר לילדינו עולם שיהיה טוב לחיות בו.

הכנסת קוראת לממשלה לאמץ תוכנית ירוקה

הכנסת אישרה (8.12) הצעת סיכום, שיזמו סיעות חד״ש, מרצ, קדימה, העבודה, ש״ס ויהדות התורה, הקוראת לממשלה לאמץ בדחיפות תוכנית להתמודדות עם משבר האקלים ולהימנע מהקמת תחנת כוח פחמית חדשה.

הצעות חוק לייעול השימוש באנרגיה ולעידוד תחבורה ציבורית אושרו בקריאה טרומית

בשבוע ועידת האקלים בקופנהגן, אישרה מליאת הכנסת בקריאה טרומית שתי הצעות חוק סביבתיות, שיזם ח״כ דב חנין (חד״ש).

הצעת חוק התייעלות אנרגיה במבני ציבור נועדה לצמצם את ההוצאות לאספקת אנרגיה לחימום ולקירור מבני ציבור ולהקטין את זיהום האוויר. התייעלות כזאת תאפשר לוותר על הקמתן של תחנות כוח פחמיות נוספות.

הצעת החוק לעידוד תחבורה ציבורית נועדה להתמודד עם משבר האקלים באמצעות צמצום בשימוש ברכב פרטי. השימוש הנפוץ ברכב פרטי גם מייצר גזי חממה וזיהום אוויר וגם גורם לפקקים בכבישים. החלופה היא – מערכת היסעים ציבורית נקייה, זולה, מהירה ונוחה.

מדוע חוק אמצעי זיהוי ביומטריים מסוכן?

הכנסת אישרה בשבוע שעבר את הצעת החוק בדבר אמצעי זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ואת הקמתו של מאגר מידע ביומטרי.

התגייסותם של אנשי מדע, מומחי אינטרנט והצפנה ושל האגודה לזכויות האזרח וגופים רבים נוספים פתחה דיון ציבורי חשוב בנושא מאגרי המידע הביומטריים, אך לא היה בה כדי למנוע את חקיקת החוק – ציין ח"כ **דב חנין** (חד"ש) בדיון בכנסת (7.12).

חנין ציין, כי אי ויכוח בדבר הצורך באמצעי זיהוי חכמים ובדבר הכללתו של מרכיב ביומטרי בתעודת הזיהוי. הוויכוח הוא סביב הקמתו של המאגר הביומטרי, שבו ירוכזו כל הנתונים הביומטריים של כל האזרחים, הווה אומר – טביעות האצבע ומראה פניהם. הממשלה טוענת, כי מאגר כזה יסייע לגלות מתחזים ופושעים.

חנין ציין, כי אין שום בעיה, שניתן להפיק תעודות זיהוי חכמות מבלי להקים מאגר ביומטרי. נושא תעודת זיהוי כזאת יניח את אצבעו על מתקן הבקרה, והצילום יושווה לטביעת האצבע, הנמצאת בשבב שבתעודה. בגרמניה, למשל, ישנן תעודות ביומטריות, אך אין שם מאגר ביומטרי.

לעומת זאת, למאגר ביומטרי של נתוני כל האזרחים עלולים לפרוץ. הניסיון לימד, כי גם מאגרים מוגנים ביותר, ואפילו של הפנטאגון, נפרצו. פריצת המאגר תאפשר גניבת זהויות בידי גורמים של הפשע המאורגן. אלה 'ישתלו' טביעת אצבע של אזרח במקום העבירה, ובכך יובילו להפללתם של אזרחים חפים מפשע.

סכנה נוספת טמונה באפשרות, שהרשויות ינצלו את המאגר גם למטרות, שכלל לא נועד להן ובידי גורמים כאלה ואחרים, ובכך לפגוע בחירויות הדמוקרטיות. הרי עצם קיומו של המאגר הביומטרי הופך בעצם כל אזרח לחשוד.

חנין הוסיף, כי הבהילות שבה נוהל הדיון על חוק אמצעי הזיהוי והמאגר הביומטריים מנעה ליבון רציני של כל היבטי הנושא ומציאת פתרונות מיטביים. גם הניסיון לטעון, כי בשנתיים הראשונות ההצטרפות למאגר תהיה וולנטרית, הוא בגדר הטעייה. ידוע, כי מי שירצה לקבל שירותי ממשל זמין באינטרנט, או יבקש להנפיק לו דרכון ביומטרי, הנדרש בארצות שונות, יידרש להעביר את נתוניו למאגר.

חנין התריע, כי בחוק הקיים אין ערובה, שאזרח שיסרב שנתוניו יוכנסו למאגר הביומטרי, לא ייפגע מכך. לכן צריך היה לכתוב בחוק, כי אזרח המבקש, למשל, דרכון חכם, יקבל אותו, גם אם הוא מסרב למסור את נתוניו למאגר הביומטרי.

באותו נושא אמר ח"כ **חנא סוייד** (חד"ש), כי חוק המידע והמאגר הביומטרי אינו מאזן נכון בין הרצון להנפיק תעודות זיהוי חכמות לבין הפגיעה בזכויות האזרח הכרוכה בו. החוק הזה פוגע בזכות לצנעת הפרט. הסכנה של פריצה למאגר כזה מסכנת לא אדם אחד אלא קבוצות גדולות של אנשים. לכן העמדה של סיעת חד"ש היא, שיש מקום להנפיק תעודות זיהוי ביומטריות חכמות, אך אסור להקים מאגר מידע ביומטרי של כלל האזרחים.

ישראל השיגה ציון 'נכשל' בזכויות אדם

בדיון בכנסת לרגל היום הבינלאומי לזכויות האדם (8.12), הדגיש ח"כ **מוחמד ברכה** (חד"ש), כי הכיבוש הוא במהותו שלילה של זכויות האדם לחירות, לחופש תנועה, לחופש פולחן. השלטון רומס את זכויות הפלסטינים, אך גם את זכויות האזרחים הישראלים המוחים נגדו.

נמשכת האפליה של האוכלוסייה הערבית, ואילו הכנסת מאשרת עוד ועוד חוקים גזעניים. נמשכת ההפרטה ונפגעות עוד ועוד זכויות של עובדים, מובטלים ונשים.

בשבוע זכויות האדם מצאה לנכון הכנסת לאשר בקריאה טרומית שתי הצעות חוק פרטיות, הבאות לתקן באופן גזעני את פקודת האגודות השיתופיות.

בהתייחסו להצעות חוק אלה, אמר ח"כ דב חנין, כי מטרתן לתת גושפנקה חוקית לנוהל הקיים ביישובים הקהילתיים, החוסם את האפשרות של אזרחים ערבים להתקבל אליהם. הצעות החוק יוצרות סינון גזעני, שישאיר בחוץ ערבים וגם אתיופים, נכים, חד-הוריות ועוד.

חנין הוסיף, כי הצעות חוק אנטי-דמוקרטיות אלה נועדו לעקוף את החלטת בג"ץ בפרשת קעאדן. בג"ץ קבע אז, כי לכל אזרח שמורה בישראל הזכות הבסיסית לגור בכל מקום.

סכנת פיטורים במפעלים בצפון

"הפיטורים הצפויים של אלף הפועלים ממפעל תפרון בגליל הם תוצאה של מדיניות ממשלה, המאפשרת יבוא זול של מוצרי טקסטיל מארצות אחרות והעברה של מקומות עבודה מישראל למדינות אחרות, שבהן השכר נמוך יותר" – התריע ח"כ דב חנין בדיון בכנסת (9.12).

מכתב למערכת

לתקן את העוול, ומהר

קראתי בעצב רב באתר האינטרנט של מק"י את מאמרו החשוב של ד"ר עופר כסיף ("זו הדרך", 2.12).

אני עצמי סטודנטית למשפטים שנה א' באוניברסיטת ת"א. ממה שראיתי, התופעה העגומה הזו של הידרדרות בתנאי ההעסקה, פיטורים בקיץ, כדי לא לתת למרצים מן החוץ לצבור קביעות, שעות דלות פה ושם וכו' - היא לא רק עניינן של המכללות. גם האוניברסיטה, בה אני לומדת, מעסיקה מרצים "מן החוץ" בתנאים-לא-תנאים כאלה. האוניברסיטאות רואות עצמן עליונות על המכללות מבחינה אקדמית, אבל כשזה נוגע לזכויות העובדים שלהן - גורנישט.

כואב לי לשלם שכר לימוד של כ-10,000 שקלים בשנה בידיעה, שחלק מהכסף שלי מתחזק מערכת מעוותת כזאת. יכולים להעסיק ככה מרצה גם עשר שנים, ואז לשלוח אותו בחזרה ללשכת האבטלה.

אני מחזקת את ידיו של עופר כסיף. הלוואי שהעוול הזה יתוקן כבר.

אדר שלו

לשנות את המציאות מן הקצה אל הקצה

הנשיא אוו מוראלס ותנועתו השיגו ניצחון מרשים בבחירות בבוליביה.

נשיא בוליביה אוו מוראלס ימשיך לכהן תקופת כהונה נוספת - כך עולה מתוצאות הבחירות במדינה הדרום-אמריקאית, שנערכו בשבוע שעבר. מוראלס זכה ב-63% מקולות הבוחרים, וגבר בהפרש ניכר על יריבו מהאופוזיציה הימנית, מנפרד רייס וילה, שזכה ב-27% בלבד. שבעה מועמדים נוספים זכו יחד בפחות מ-10% מקולות הבוחרים.

בעקבות הניצחון בבחירות, צפוי מוראלס להגביר את מעורבותה של ממשלתו בכלכלה הבוליביאנית ולהגביר את התמיכה באזרחים העניים. יקל על ביצוע משימות אלה הרוב של שני שלישים מצירי הפרלמנט, שהשיגה מפלגתו של מוראלס – התנועה למען הסוציאליזם, בפרלמנט. הישג אדיר זה מעניק לממשלתו חופש פעולה רב.

בתקופת מערכת הבחירות הבטיח מוראלס להקים עיתון בבעלות ציבורית, לפתח תעשיית מלט, תעשיית תרופות ומחלבות, ולפתח את תעשיות המתכת, במטרה למתן את הייבוא לבוליביה.

"אחים ואחיות, זה מאבק של הבוחרים לשנות את בוליביה" - אמר מוראלס בנאומי הבחירות שלו. בנאום הניצחון הוסיף מוראלס: "אנו מקדישים ניצחון זה לכל העמים ולממשלות האנטי-אימפריאליסטיות. נפתחה הדרך לשינויים חברתיים וכלכליים מן היסוד".

אחד ממייסדיה ומראשיה של התנועה למען הסוציאליזם, **פליקס מצ'אדו קיספה**, הנמנה עם הפעילים הבולטים במערכה נגד הפרטת המים בשנות ה-80 וה-90 של המאה שעברה, התראיין בשבוע שעבר לעיתון הצרפתי "הומניטה". להלן הריאיון, בו התייחס מצ'אדו קיספה למשמעות הפוליטית של הניצחון האלקטורלי של תנועתו.

מהי תגובתך לתוצאות הבחירות?

התנועה למען הסוציאליזם השיגה הישג נאה, הישג היסטורי. אנו גאים מאוד בתוצאות הבחירות וגם שמחים מאוד. סברנו שנקבל את תמיכת העם, והעם אכן התייצב בקלפי ונתן את קולו להמשך השינוי החברתי מן היסוד. העם תומך בנו, והוא גם תומך בנשיא מוראלס, שהוכיח בצורה ברורה, כי הוא יודע מה הוא עושה ולאן הוא מוביל את בוליביה. כבר בליל הבחירות התחלנו לחגוג את הניצחון, ונדמה לי שנמשיך לחגוג במשך חמש השנים הבאות. ההצבעה, בניגוד למה שציפו גורמים מסוימים בתוך בוליביה ומחוצה לה, התנהלה בשקט, ללא הפרעות. הוכחנו לכל העולם שבוליביה היא מדינה דמוקרטית.

זו תהיה הקדנציה השנייה של הנשיא מוראלס...

נכון, ולכן נודעת לניצחון בקלפי משמעות מיוחדת. מצד אחד, זכינו בתוספת קולות. מצד שני, מוראלס וממשלתו הוכיחו, שהם נותנים מענה לצרכי העם הבוליביאני. העם דורש צדק חברתי, ובזה אנו עוסקים. זו הבעת אמון בממשלה וגם אתגר לא פשוט עבורנו: העם תולה תקוות רבות בפעילות הממשלה בשנים הקרובות. לפני ארבע שנים היו שסברו, כי "אינדיאני או איכר, אינו יכול לנהל את ענייני המדינה". הרי, מוראלס לא רכש השכלה גבוהה. הפעילות בשנים עברו ותוצאות הבחירות מבהירות באופן חד-משמעי, שגם איכר או אינדיאני מסוגל לנהל את ענייני המדינה ואפילו להצליח בכך.

מה יהיו סדרי העדיפויות בשנים הקרובות?

בשנים שעברו, הממשלה הלאימה את אוצרות הנפט והגז. לאחר מכן היא הלאימה את כל אוצרות הטבע, ולבסוף הלאימה את כל התאגידים בשירות הציבורי. קידמנו תוכניות רבות להרחבת רשת החינוך וכדי לסייע לעניים ביותר. בסיוע של קובה, גם נחלנו ניצחונות רבים בקידום הרפואה הציבורית והמונעת. נמשיך בתנופה זו.

יחד עם זאת, כעת יש לנו יעד שאפתני יותר: אנו רוצים לתעש את בוליביה. נתחיל בתיעוש מגזר המכרות. אנו רוצים לייצר מוצרים בתאגידים הציבוריים, ולא רק למכור את אוצרות הטבע. כך, גם אנו רוצים לתרום תרומה להרחבת מעגל התעסוקה, למאבק באבטלה. אנו רוצים לצאת מהמעגל של המדינות המנוצלות בעולם השלישי, המספקות רק חומרי גלם. אנו רוצים תעשייה חזקה בבעלות המדינה ובשירות העם.

השגתם שני שלישים מהמושבים בפרלמנט ובסנאט. מהי המשמעות של הישג זה?

בפרלמנט היוצא היה לנו רוב. הפעם יש לנו רוב גם בסנאט: שני-שלישים מהמושבים. להישג זה יש משמעות מרכזית. עד עתה, הצעות חוק חשובות ביותר, בעלות משמעות כלכלית, חברתית ופוליטית, נבלמו בסנאט בידי הרוב שהיה של הימין. לא עוד. בתום הפגרה, נגיש חבילה של מאה הצעות חוק חברתיות וכלכליות, שבכוחן לשנות את המציאות בבוליביה מן הקצה אל הקצה.

אפרים דווידי

הגשת כתב אישום נגד יו"ר חד"ש, ח"כ ברכה - פרובוקציה שלטונית

לבית משפט השלום בתל אביב הוגש ב-9.12 כתב אישום נגד יו"ר חד"ש, ח"כ מוחמד ברכה. בארבעה אישומים נפרדים, מיוחסות לברכה עבירות של תקיפת ממלא תפקיד על פי דין, העלבת עובד ציבור, ותקיפה והפרעה לשוטר במילוי תפקידו. כתב האישום הוגש לאחר שברכה לא פנה לוועדת הכנסת, ובכך ויתר בפועל על חסינותו הפרלמנטרית.

בתגובה לאישומים נגדו מסר ח"כ ברכה כי מדובר ברדיפה פוליטית. הוא הבהיר, כי לא ינצל את חסינותו, אלא ינהל מאבק משפטי. "קשה להתעלם מהעובדה, שכתב האישום הוגש דווקא היום, אחרי דבריי אמש בכנסת לרגל יום זכויות האדם, בהן ביקרתי את ההתנכלות של מערכת המשפט והפרקליטות לאוכלוסייה הערבית ולנבחרי הציבור הערבי ולמנהיגיו. כמי שבקיא ויודע זאת ממקור ראשון, בעלילה הזאת, שרקמו היועץ המשפטי, הממשלה והפרקליטות, יש תיאום עדויות של שוטרים, כדי להפליל חבר כנסת" – הדגיש ברכה בתגובתו להגשת כתב האישום.

כתב-עת ללימוד הניסיון ההיסטורי של המפלגות הקומוניסטיות בעולם

לאחרונה יצא לאור גיליון ראשון של כתב-עת מרקסיסטי חדש "International Communist Review", המתפרסם באנגלית, ברוסית, בספרדית וביוונית. כתב-העת הוא יוזמתן המשותפת של מפלגות קומוניסטיות ופועליות מארצות שונות, וביניהן - המפלגות הקומוניסטיות של יוון, ונצואלה, תורכיה, מקסיקו וספרד.

במאמר המערכת של הגיליון הראשון של כתב העת נכתב, כי היוזמה "מבטאת את הצורך בשיתוף פעולה בין כתבי העת הפוליטיים והתיאורטיים של מפלגות קומוניסטיות, המחזיקות בעמדות משותפות בשורה של נושאים תיאורטיים ואידיאולוגיים. צורך זה גובש על רקע הערכת תקופת הנסיגה של התנועה הקומוניסטית הבינלאומית, בעקבות ניצחון מהפכת-הנגד בברית-המועצות ובארצות של מזרח ומרכז אירופה".

הגיליון הראשון, המוקדש לנושא המשבר הקפיטליסטי העולמי, נפתח במאמרם של שני כלכלנים, חברי מפלגת העובדים הבלגית, המשווה בין המשבר המתחולל כיום בכלכלת השוק העולמית, לבין המשבר שפרץ בשנת 1929. "כיום, אפילו הליברלים האדוקים ביותר דורשים רגולציה נרחבת יותר של השווקים הפיננסיים... אך האם זה מספיק, כדי להתגבר על המשבר?" - הם שואלים. בהמשך מאמרם, דנים השניים במשברים העיקריים, שפקדו את הקפיטליזם במאה ה-20 (ובכלל זה המשבר של שנת 1973), ומנסים למקם את המשבר הנוכחי ברצף הזה.

בולטת בכתב-העת תרומתם של כותבים מהארצות הסוציאליסטיות-לשעבר: חבר המפלגה הסוציאליסטית הלטבית מתאר את התגברות הלאומנות בארצו, וקושר בינה לבין ההפרטה הנרחבת, שנעשתה בכלכלת לטביה בשנות ה-90'; מזכ"ל מפלגת הפועלים הקומוניסטית ההונגרית מציג נתונים על הפערים ההולכים וגדלים בין עשירים לעניים בהונגריה, ומדגיש את נחיצות הפרספקטיבה הסוציא-ליסטית; מזכ"ל מפלגת הפועלים הקומוניסטית הרוסית מנתח את המשבר הקפיטליסטי הנוכחי לאור תורת המשברים של מארקס, ודן בהיבטים של המשבר הייחודיים לפדרציה הרוסית. מאמר אחר מנתח את התמורות הפוליטיות בתורכיה על רקע המשבר הכלכלי העולמי.

מערכת כתב-העת מבהירה, כי עם תפקידיו נמנית ההגנה על עקרונות המרקסיזם-לניניזם, שהם כיום יעד למתקפה מצד גורמים בורגניים, סוציאל-דמוקרטיים ואחרים.

לדברי מאמר המערכת, יש "להגן על הניסיון ההיסטורי של התנועה הקומוניסטית הבינלאומית", ובכלל זה - על העמדות ההיסטוריות בדבר תפקידו של מעמד העובדים במאבק לקידמה חברתית, ובדבר הצורך במפלגת אוונגרד מהפכנית.

את כתב-העת הקומוניסטי בארבע השפות ניתן לקרוא באינטרנט, באתר: www.iccr.gr

אורי וולטמן

אלפי יהודים וערבים צעדו בת"א לציון יום זכויות האדם

אלפים רבים של אזרחים ופעילים בלמעלה ממאה ארגונים דמוקרטיים, חברתיים ופוליטיים, יהודים וערבים, וביניהם מאות מפעילי מק"י וחד"ש, צעדו ב-11.12 בשעות הצהריים בתל-אביב בצעדה מרשימה לציון יום זכויות האדם הבינלאומי. יוזמת הצעדה הייתה האגודה לזכויות האזרח, שזו ההפגנה הראשונה מסוג זה, שהיא מארגנת.

הצעדה החלה בכיכר רבין והסתיימה בעצרת ברחבת מוזיאון תל-אביב. הצועדים נשאו שלטים של האגודה לזכויות האזרח, עליהם נכתב: "צועדים למען הדמוקרטיה", "זכותנו" ו"כל זכויות האדם לכל אדם".

במהלך המצעד בלט הגוש של פעילות ופעילי חד"ש ומק"י, שהניפו דגלים אדומים וכרזות המוקיעות את ליבוי השנאה בין יהודים לערבים, את הכיבוש הנמשך של השטחים הפלסטיניים, ואת תהליכי ההפרטה. בין היתר קראו המפגינים של מק"י וחד"ש: "כולנו יחד – בלי שנאה ופחד", "יהודים וערבים – מסרבים להיות אויבים", "ישראל-פלסטין, שתי מדינות לשני העמים", "ליברמן הוא אסון – אין דמוקרטיה ללא שוויון", ו"הכיבוש הוא אסון – בשירות שלטון ההון". בין הצועדים בגוש זה היו ח"כ דב חנין וחברי הנהגות מק"י וחד"ש.

בעצרת נשאו דברים סמי מיכאל, נשיא האגודה לזכויות האזרח; ראמז ג'רייסי, ראש עיריית נצרת ויו"ר ועד ראשי הרשויות המקומיות; חגי אלעד, מנכ"ל האגודה לזכויות האזרח; והעיתונאית מירב מיכאלי. במהלך האירוע, הוענק לרות ופול קדר, מייסדי הארגון יש דין לסיוע משפטי לפלסטינים, ולבני משפחתו של ניר כץ, קורבן הרצח ההומופובי בבר הנוער בת"א, אות אמיל גרינצוויג לזכויות האדם.

לפטר את שר הפונדמנטליזם

ח"כ **מוחמד ברכה,** יו"ר חד"ש, קרא (10.12) לפטר את שר המשפטים נאמן בעקבות קריאתו להשתית את ישראל על חוקי ההלכה.

ברכה ציין, כי "נאמן, הרואה את עיקר תפקידו בהקמת מדינת ישראל הפונדמנטליסטית, הוא סכנה לדמוקרטיה. הצהרתו מסוכנת ומנוגדת לגישה של הרוב המכריע של אזרחי ישראל. האמירות של נאמן הן הכרזה בדבר הפיכה פונדמנטליסטית והרס הדמוקרטיה הפרלמנטרית, ולכן על ראש הממשלה לפטרו לאלתר".

שר המשפטים יעקב נאמן, קרא בכנס רבני בירושלים, שעסק בדיני ממונות: "להחזיר עטרה ליושנה, שמשפט התורה יהיה המשפט המחייב במדינת ישראל, היא באמת הדרך הראויה להנחיל לנו את משפט התורה בצעדים... צעד אחר צעד". הוא הוסיף, כי "יש להחזיר למדינת ישראל את מורשת האבות... צעד אחר צעד ננחיל לאזרחי ישראל את חוקי התורה ונהפוך את ההלכה למשפט המחייב במדינה".

שתי הערות על סרבנות הכיבוש

ביום העיון, שנערך לרגל הגיעו של ראובן קמינר לגבורות (יפו, 28.11), הציגה ד"ר ענת מטר ניתוח פילוסופי מעמיק של סרבנות הכיבוש. אני מבקש להעיר לגבי שתי נקודות בדבריה המעניינים.

ענת מטר הבחינה בין המעשה המוסרי למעשה הפוליטי, והדגישה את הכפיפות של המעשה הפוליטי להערכה אובייקטיבית ומציאותית של מידת הצלחתו. בהתייחסותה לסרבנות הכיבוש כמעשה פוליטי, ציינה ענת בצער, שמעשה זה נכשל משום שהכיבוש נמשך, והסיקה מכך קושי פילוסופי לגבי אפשרות הצדקת הסירוב כמעשה פוליטי (עימו התמודדה בהמשך).

אני מבקש לערער על הגישה הזאת, אשר נפוצה בקרבנו. לדעתי, הערכה מציאותית ואובייקטיבית של ההשפעה של מעשה פוליטי אינה צריכה ואינה יכולה להצטמצם ל"כן" או "לא". השאלה הרלוונטית היא, "עד כמה" (וכן "איך" ו"מדוע"). בהקשר של סרבנות הכיבוש, השאלה האמיתית היא - עד כמה תרמה ותורמת סרבנות הכיבוש לסיומו ו/או לאי-החרפתו.

הניסוח האחרון רומז לשני עניינים: זמן ההערכה ומידתיות ההערכה. אכן, הערכה שקולה ואובייקטיבית של מעשה פוליטי יכולה להיעשות בעיקר (אם לא רק) בדיעבד. אין אפשרות להעריך את ההשפעה של מעשה פוליטי בזמן עשייתו, אלא ניתן רק לשער את האפשרויות. לעולם אין ודאות ביחס להשפעה של מעשה פוליטי בעת עשייתו, ישנן רק השערות. לפיכך, אין לדעתי הבדל עקרוני בין ההצדקה הפילוסופית של מעשה פוליטי שיש לו סיכוי גדול להשפיע, לבין ההצדקה הפילוסופית של מעשה פוליטי שיש לו סיכוי קטן להשפיע. (ארמוז גם, שישנו יחס הפוך בין הרדיקליות של ההשפעה המקווה ובין הסיכויים להשגתה.) בכל מקרה, מעשה פוליטי איננו מופקע מן האופי שלו על-ידי חוסר הוודאות בדבר הצלחתו, אלא רק על-ידי ודאות בדבר אפס יכולתו להשפיע.

בעניין סרבנות הכיבוש, לא רק שאין אפשרות לקבוע בוודאות שהסירוב אינו משפיע, אלא שנראה לי שדי ברור שהוא כן משפיע (ולו רק במניעת החרפה חמורה עוד יותר של הכיבוש). אמנם הכיבוש עדיין לא הסתיים, אבל ההיסטוריה עדיין לא הסתיימה. את התרומה של הסירוב היום ניתן יהיה להעריך רק בעוד כמה שנים. כיום ניתן רק לשער השערות, ואם אנחנו משערים, שלסירוב יש לפחות פוטנציאל להשפיע לכיוון הרצוי, אזי די בכך, על מנת להצדיק את הסירוב מבחינה פילוסופית.

בכנס אוזכרה אמירתו של ישעיהו לייבוביץ' בדבר חמש מאות סרבני כיבוש, אשר יביאו לסיום הכיבוש. אנו נוטים לשכוח, שהאמירה הזאת לא הייתה נבואה לעתיד הרחוק, אלא אמירה הנכונה לשעה בה נאמרה, וגם את הפער בין המציאות בזמן האמירה לבין המציאות הנוכחית: לייבוביץ', אשר הדגיש תמיד את האפקט של הכיבוש על הברבריזציה של הכובש, לא התנבא לגבי העתיד הרחוק, אלא התייחס למציאות היסטורית, בה אכן היה די בחמש מאות סרבנים על מנת להביא לסיום הכיבוש. נוכח הברבריזציה של החברה הישראלית בעשור האחרון, אין ברירה, אלא לעדכן את אמירתו על ידי הכפלת האומדן הדרוש פי עשר.

לסיום, אני מבקש להצטרף להמלצתה של ענת לקבלה מלאה ולתמיכה מלאה בכל צורה של "סירוב אפור". בחברה ברוטאלית, אשר איבדה כמעט כל עקבה מוסרית, האפקט החזק ביותר של סירוב אליטיסטי מוצהר הוא בהשפעתו על הגדלת ה"סירוב האפור", אשר מאיים ישירות על המערכת הקיימת. הסירוב המוצהר מערער את ה"מובן מאליו", עליו מושתת השירות הצבאי, וערעור זה הינו ציר מרכזי לתהליכים, המגדילים את ה"סירוב האפור".

עודד גולדרייך

על קידמה ונוסטלגיה

מאת **רוי מאיאל**

"גראני סמית' היקרה" הוא ספרו של דוור, הכותב תחת שם העט רוי מאיאל, שיבוש של "רויאל מייל". גראני סמית', או סבתא סמית', הוא הכינוי שנתנו דוורים לקשישות בריטיות חביבות הגרות לבדן, ואשר הדואר הוא מרכז חייהן. אחרי 'צעדי הייעול' בדואר הבריטי, שאל מישהו: "ומה עם גראני סמית'?". המייעלים ענו לו: "גראני סמית' לא חשובה יותר".
הטקסט להלן של רוי מאיאל פורסם בדצמבר 2009 בבלוג של "לונדון ריוויו אוף בוקס".

ספרי החדש, "גראני סמית' היקרה", מראה את סדר יומו של עובד דואר לפני שלושים שנה ומשווה אותו לעבודת דוור כיום. באופן מעט לא צפוי, כותבים רבים מציגים את הספר, כאילו הוא עוסק במשהו נוסטלגי, וזו לא הייתה כוונתי. לדוגמה, הביקורת של רוברט מקקרום ב"אובזרבר" עוסקת כמעט כולה בטענה, שספרי הוא קינה לעולם שנעלם.

יש איזו חלוקה שגויה בין נוסטלגיה לבין קידמה, לפיה נוסטלגיה היא כיסופים לעולם אידיאלי שנגוז, והקידמה היא המציאות המרה בה נפגוש - נרצה בכך או לא. נוסטלגיה היא בעלת גוון ורדרד, אבל הספר שלי מדבר על דברים רגילים: על עובדים עם זמן להפסקות תה, או על איזה רגע של החלפת רכילות עם הלקוח, דברים שלפני 30 שנה היו חלק בלתי-נפרד משגרת העבודה של הדוור. לא כתבתי על ימים אידיאליים, אלא על רגעים שגרתיים לגמרי. פנאי ללקוחות והיכרות עם הצרכים שלהם היו פעם חלק מהמהות של דוור, ואין פה "נוסטלגיה", שיש להתגעגע לחסרונה.

פעם ידענו שעסקי הדואר מכילים שלושה גורמים מרכזיים: העסק, הלקוחות והצוות, וכולם חשובים במידה שווה. כיום ברור, שרק העסק חשוב. אנשי הרפורמות נכנסו לעניינים. הם צעירים, דוחפים, ישירים ומשוכנעים מעל לכל ספק, כי הם יודעים את כל התשובות. על פיהם, העתיד משמעו יישום הטכנולוגיות החדשות במסגרת חוקי השוק. אבל השוק לא אומר לנו מה לעשות: אלה האנשים שאומרים לנו מה לעשות. "השוק" הוא ביסודו תכסיס, שנועד לכפות אינטרסים של קבוצת אנשים על שאר הציבור.

הדואר נמצא בקו החזית של הקרב בין צורכי הציבור הרחב לדרישת התאגידים להגדיל כל העת את הרווחים. זו הכוונה במילה "קידמה". ולטעמי, זו לא "נוסטלגיה" להזכיר לכולנו, שדברים פעלו פעם בדרך אחרת.

עברית: רועי ארד

הצתת המסגד - המשך להתנחלויות

הצתת המסגד בכפר יאסוף, סמוך לשכם, בוצעה בידי מתנחלים, כנראה מההתנחלות הכהניסטית "תפוח" הסמוכה. ההצתה בוצעה ב-12.12, והמתנחלים שביצעו אותה ריססו על רצפתה כתובות ("תג מחיר"), המזהות אותם כמתנגדי ההקפאה המוגבלת של הבנייה בהתנחלויות, שיזם נתניהו.

הצתת המסגד הייתה המשך להתנכלויות של המתנחלים לתושבים הפלסטינים בגדה. לאחרונה הוצתו בתים, מכוניות ומטעים בכמה וכמה ישובים פלסטיניים.

בתגובה להצתת המסגד, אמר ח"כ מוחמד ברכה (חד"ש), שממשלת נתניהו נושאת באחריות לאירוע הנפשע. שלטונות הכיבוש מעלימים עין בשיטתיות מפשעי המתנחלים.

חבר הפרלמנט הפלסטיני, ד"ר מוסטפא ברגותי, אמר כי "ההתנחלויות משקפות את קצה גבול הקיצוניות. התקפות המתנחלים הגיעו גם למקומות הקדושים". ברגותי קרא לרשות הפלסטינית להעניק את כל כלים, כדי לנהל מאבק והתנגדות עממיים נגד ישראל.

מפגיני שלום נעצרו במזרח-ירושלים

מאות הפגינו במוצ"ש, 12.12, מול בית משפט השלום בירושלים בעקבות הבאתם להארכת מעצר של 24 מפגינים, שהשתתפו יום קודם לכן בהפגנה השבועית השלווה נגד נישול הפלסטינים תושבי שייח ג'ראח מבתיהם. במהלך ההפגנה, עשתה המשטרה שימוש בוטה בכוח אלים, מכות ופיזור גז, פצעה יותר מעשרה מפגינים ועצרה 24 מהם. תגובת המשטרה הייתה מתוכננת מראש, על מנת לדכא את ההפגנות ההולכות וגדלות, ולהשתיק את המחאה הציבורית סביב המדיניות המכוונת של ייהוד מזרח-ירושלים.

מאיה וינד, מהארגון "רבנים לזכויות אדם", שהשתתפה בהפגנה, סיפרה: "עמדנו בחצר של משפחת אל-כורד, שפונתה מהבית, והפגנו בשקט. פתאום אחד השוטרים אמר: 'הם מנסים להתפרץ לבית', שזה לחלוטין לא נכון, וכמה שוטרים וחיילים קפצו על אחד המפגינים שאחז במצלמה, החלו להכות אותו, ומשם הכל הידרדר. הם ריססו אנשים עם גז מדמיע לעיניים, השתמשו בכוח שלא לצורך, ומיששו נשים בצורה מינית. מעצר גרר מעצר, הם פשוט עטו עלינו, לא יכולנו להימלט. אנשים שהיו במקום לא יכלו לצאת וספגו מהלומות. הפגנו בשקט ולא באלימות".

נעצר מנהיג המאבק בגדר בבלעין

בשבוע שעבר, עצרו חיילי צה"ל בשעת הלילה את עבדאללה אבו רחמה, ממנהיגי המאבק העממי נגד הגדר בבלעין. מעצרו של אבו רחמה מצטרף לשורה ארוכה של מעצרים, המלווים בפלישות ליליות אלימות, שעורך הצבא במטרה לדכא את המאבק העממי בכפר.

הפגנה למען שחרור סרבן כיבוש

לקריאתה של תנועת "לוחמים לשלום", נערכה ב-12.12 מול כלא 6 הפגנת תמיכה בעידן בריר, חבר התנועה, שנכלא ל-14 יום בכלא צבאי בעקבות סירובו לשרת בשטחים..

עובדי מוליתן נאבקים בסגירתו

העובדים במפעל הטקסטיל מוליתן בנהריה ממשיכים במאבקם נגד סגירת המפעל ולמען הבטחת מקום עבודתם.

יפה איפרגן, יו"ר ועד העובדים, הבהירה: "אנחנו לא מרימים ידיים. נגיע לבית המשפט ונבקש, שהכינוס יבוטל וימונה מפרק, שיפעיל את המפעל וינסה להציל אותו. איננו מתייאשים, ובמידת הצורך נחריף את המאבק".

מפעל מוליתן העסיק עד לאחרונה 75 עובדים, ושיעור גבוה בקרבם הן אמהות חד הוריות, שיתקשו להשתלב בשוק העבודה.

בחברת שפע צפויים לתביעה בגין הפרעה להתארגנות עובדים

ההסתדרות שוקלת להגיש תביעה נגד חברת הקייטרינג "שפע" על הפרעה להתארגנות עובדים. זו הפעם הראשונה בה ההסתדרות מאיימת להשתמש בחוקי העבודה החדשים, שאושרו בכנסת השנה. לפי החוק, מעסיק שפוגע בעובד המנסה להקים ועד צפוי לשלם פיצויים של 200 אלף שקל.

עובדי חברת החשמל, בפעולת סולידריות, החרימו יום אחד את חדרי האוכל המנוהלים על-ידי "שפע".

חוק למניעת פיטורים מחזוריים

ב-8.12 אושרו בקריאה ראשונה בכנסת הצעות חוק למניעת פיטורים מחזוריים, שיזמו ח"כ דב חנין (חד"ש) וח"כ שלמה מולה (קדימה), וכן הח"כים שלי יחימוביץ' (עבודה) וחיים כ"ץ (ליכוד). מטרת הצעות החוק לשים קץ לתופעה מתרחבת של העסקת עובדים בהתקשרות לתקופה קצובה, שאינה עולה על שמונה חודשים. בסיומה של אותה תקופה, מפטרים המעסיקים את העובד ולאחר מכן מעסיקים אותו מחדש. כך מתחמקים מעסיקים רבים מחובתם החוקית לשלם פיצויי פיטורין, זכות סוציאלית בסיסית.

דב חנין, יוזם הצעת החוק, אמר בתגובה: "פיטורים מחזוריים הפכו למכת מדינה ולדרך המלך של התחמקות מחובות המעביד, ולכן החוק כה חשוב".

מק"י – מחוז ת"א-יפו

ביום ו', 25 בדצמבר, בשעות 11.00-13.30
ברחוב אחד העם 70, ת"א, קומה ג'

סדנא לכתיבה עיתונאית

המיועדת לפעילות ולפעילים, ניסיון מוקדם אינו מדרש.
לפרטים נוספים: ingo@maki.org.il

חיתמו על העצומה של חד"ש נגד ייקור המים

המים הם מצרך חיוני ביותר.
המים הם של כולנו ואסור שתאגידי המים של הרשויות המקומיות יפלו קרבן לתאוות הבצע של בעלי ההון.
לחתימה על העצומה:
www.atzuma.co.il/againstwaterprice

ת"ד 26205, ת"א 61261, טל' 03-6293944, פקס 03-6297263, info@maki.org.il
אתר מק"י : www.maki.org.il , אתר חד"ש : www.hadash.org.il